
SPECIALISERINGSTJÄNSTGÖRING I ODONTOLOGISK RADIOLOGI VID

ODONTOLOGISKA UTBILDNINGSENHETEN CENTRUM FÖR SPECIALISTTANDVÅRD ÖREBRO

Föreskrifter

Socialstyrelsen föreskriver följande vad gäller indelning och benämning av specialiteter där specialistkompetens kan uppnås, målbeskrivningar, specialiseringstjänstgöringens omfattning, godkännande av klinik för specialiseringstjänstgöring, intyg om genomförd specialiseringstjänstgöring samt bevis över specialistkompetens. (HSLF-FS 2017:77)

Tandläkare som vill uppnå specialistkompetens ska ha utövat allmän tandläkarpraktik under minst två år efter att ha fått legitimation som tandläkare. Han skall därefter genomgå vidareutbildning under minst tre år för att förvärva de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som föreskrivits för den sökta specialistkompetensen. Denna kompetens skall förvärfvas genom tjänstgöring som tandläkare under handledning vid en klinik som godkänts av Socialstyrelsen och genom deltagande i kompletterande utbildning (specialiseringstjänstgöring).

Indelning och benämning av specialiteter där specialistkompetens kan uppnås

De specialiteter inom vilka specialistkompetens kan uppnås är

1. Pedodonti
2. Ortodonti
3. Parodontologi
4. Oral kirurgi
5. Endodonti
6. Oral protetik
7. Odontologisk radiologi
8. Bettfysiologi

Postadress
Region Örebro län
Centrum för Specialisttandvård
Box 1126, 701 11 Örebro
E-post: anette.fransson@regionorebrolan.se

Besöksadress
Klostergatan 26, Örebro
Tel: 019-602 40 50
Fax: 019-602 40 55

Kunskaper och färdigheter gemensamma för samtliga specialiteter

Tandläkare under specialiseringstjänstgöring skall ha följande utbildningsmoment som är gemensamma för samtliga specialiteter:

- Pedagogisk utbildning och träning
- Vetenskapsmetodik (grundläggande kunskaper)
- Hälsoekonomi och epidemiologi
- Tandvårdsplanering

Målbeskrivningar

Ortodonti

I. Avgränsning och allmän målsättning

Specialiteten Odontologisk radiologi karaktäriseras av bildgivande morfologiska och funktionella metoder för att diagnostisera samt utvärdera behandling av patienten som har orofaciala sjukdomar eller tillstånd. Kompetensområdet omfattar bland annat fördjupade kunskaper om tändernas, käkarnas, ansiktsskelettets och de omgivande vävnadernas anatomi och funktion, om orofaciala sjukdomar och tillståndets uppkomstmekanismer och förlopp, om bildgivande morfologiska och funktionella metoders styrkor, begränsningar och risker samt om strålningsbiologi och strålskydd inklusive bedömning av berättigande och optimering.

Specialistutbildning i odontologisk radiologi skall leda till de särskilda kunskaper och färdigheter som behövs för att självständigt kunna ansvara för och utföra radiologisk diagnostik på barn och vuxna inom ansiktsskelettet. I ämnesområdet ingår diagnostik av medfödda eller förvärvade avvikelser av ansiktets och käkarnas normala växt samt att självständigt fatta beslut om utredningsval, teknisk optimeringsarbete och att strålfysikaliskbedömningar.

Utöver detta skall specialistutbildningen leda fram till nödvändiga kunskaper i

- Klinisk bettfysiologi
- Ortodonti
- Käkkirurgi
- Oral patologi
- Parodontologi
- Pedodonti
- Medicinsk radiologi
- Psykologi och psykiatri
- Öron-, näs- och halssjukdomar.

- Läkemedel

II. Diagnostik och behandling i tandsjukvårdande verksamhet

A. Självtändigt och rutinerat kunna utföra:

- undersökning och diagnostik av patologiska tillstånd och anatomiska anomalier i tänder, käkar och ansiktsskelett med hjälp av relevanta radiologiska metoder
- undersökning och diagnostik av patologiska tillstånd i spottkörtlar och annan mjukvävnad samt käkleder och näsans bihålor
- kefalometrisk undersökning och analys

B. Ha god kännedom om och viss erfarenhet av:

- aktuella radiologiska metoder för undersökning och diagnostik av funktion i munhåla, käkar, spottkörtlar och farynx

C. Ha teoretisk kännedom om eller ha närvarit vid handläggning/utförande av:

- ultraljudsundersökning och radiologisk undersökning av neurokranium och svalg

III. Förebyggande verksamhet

Specialisten skall vara väl förtrogen med interceptiva åtgärder för att förebygga uppkomsten och hindra utvecklingen av olika bettavvikelser.

IV. Samverkan inom och utom tandvårdssystemet inklusive övrig hälso- och sjukvård m.m.

Specialisten skall dels ha kännedom om organisation och administration av specialistklinik i odontologisk radiologi, dels ha kunskaper om och erfarenhet av konsultationsverksamhet och samverkan med övrig verksamhet inom tandvården och med olika medicinska specialiteter. Samverkan med remitterande och andra enheter som använder funktionella och morfologiska metoder är centralt för specialiteten.

Specialiseringstjänstgöringens omfattning

Vidareutbildning till specialist skall enligt behörighetsförordningen ta minst tre år. Specialiseringstjänstgöringen skall fullgöras på en heltidstjänst med en genomsnittlig arbetstid av 40 timmar per vecka. Huvudmannen för utbildningen kan bevilja förkortad arbetstid, dock måste den vara minst hälften av den normala tiden. Deltidstjänstgöring kompenseras med förlängd specialiseringstjänstgöring motsvarande beviljad deltid så att den sammanlagda tiden kommer att motsvara minst tre år.

Individuell studieplan

Med utgångspunkt från tidigare utbildning, kunskaper och erfarenheter upprättas individuell studieplan snarast efter tjänstgöringens påbörjande. Uppföljning och revidering sker halvårsvis.

Antal utbildningsplatser

Antal utbildningstjänster i Örebro enbart avsedda för tandläkares specialiseringstjänstgöring är ST- tandläkartjänst.

Utbildning

UTBILDNINGSPLAN

1. Utbildning

1.1 Klinisk tjänstgöring inom karaktärsämnet.

1.1.1 Preklinisk kurs omfattande patientundersökning, journalskrivning, röntgenmodaliteter, organisationskunskaper sker vid starten.

1.1.2 Klinisk tjänstgöring inom karaktärsämnet omfattar ca 70 % av tjänstgöringstiden. Den studerande kommer att ägna cirka 70 % av tjänstgöringen åt kliniskt radiologiskt arbete under handledning av specialister. 30 % av tjänstgöringstiden är schemalagd teoretisk utbildning. ST-tjänstgöringen planeras i första hand omfatta heltidstjänstgöring. Tjänstgöringen innefattar handledd radiologisk utredning vid odontologisk radiologi Centrum för Specialisttandvård, Örebro.

Tjänstgöring kommer också att ske vid röntgenavdelningen Universitetssjukhuset i Örebro vad avser sådana typer av undersökningar som kan komplettera de radiologiska undersökningar som utförs vid Centrum för Specialisttandvård, Örebro såsom CT och MR undersökningar samt nuklearmedicinska undersökningar som skelettscintigrafi och PET/CT.

Den studerande får träning i diagnostik av patienter som handläggs tillsammans med odontologiska specialister vid Centrum för Specialisttandvård, Örebro.

Kliniken erhåller remisser från allmäntandläkare och odontologiska specialister, samt läkare. ST-handledaren ansvarar för att ST-tandläkaren får ta del av och handlägga utredning av varierande svårighetsgrad och karaktär så att målen enl. HSLF-FS 2017:77 uppfylls.

Den studerande kommer att delta i och självständigt leda ronder för andra odontologiska specialiteter samt delta i ronder för öron-näsa-hals-läkare.

Under hela utbildningstiden sker regelbunden handledarstödd genomgång av fall med diagnostiska och tekniska frågeställningar, för att den studerande under utbildningen skall

uppöva förmågan att självständigt planera, utföra och bedöma olika undersökningar och utredningar och få kunskap om biologiska, tekniska och fysikaliska faktorerers inverkan på utbildningsprocessen i olika bildgivande system

1.1.3 30 patientfall utväljs under tjänstgöringstiden vilka ska dokumenteras detaljerat inför kommande redovisning.

1.2 Kompletterande utbildning i karaktärsämnet.

1.2.1 Föreläsningar och seminarier en halvdag per vecka under terminstid.

Tidsmässig fördelning mellan ämnena baseras på individuella förkunskaper och successiv utvärdering under tjänstgöringstiden.

1.2.2 Litteraturstudier i anslutning till seminarier samt bevakning av aktuella tidskriftsartiklar med regelbundna referat.

1.3 Utbildning i pedagogik och pedagogisk träning.

1.3.1 Föreläsningar/seminarier i pedagogik.

1.3.2 Föreläsningar och demonstrationer vid fortbildning av tandvårdspersonal samt deltagande i utbildningen av olika yrkeskategorier inom tandvård. Muntlig framträdande och presentationstekniker genomförs i samband med seminarieuppgifter, litteraturreferat etc.

1.4 Vetenskaplig verksamhet.

1.4.1 Genomgång av forskningsförberedande utbildning i vetenskaplig metodik för odontologer (15 hp eller motsvarande) resulterande i uppsats och/eller publicerbart arbete eller i form av eget projektarbete. I de fall ST-tandläkaren har genomgått forskarutbildning krävs ingen ytterligare vetenskaplig skolning.

1.4.2 Litteraturgenomgång i samband med seminarier.

1.4.3 Enklare seminarieuppgifter varje termin. Projektarbete.

1.5 Samverkan med övrig tandvård och sjukvård.

1.5.1 Deltagande i konsultationer hos andra specialiteter. Regelbundna ronder med andra odontologiska specialiteter.

2. Övrigt

2.1 Föreläsningar/kurser och praktiska övningar i datorkunskap och klinikadministration.

Uppföljning av måluppfyllelsen

Individuell genomgång av ursprunglig utbildningsplan mot bakgrund av målbeskrivning enligt HSLF-FS 2017:77. Förnyad diskussion halvårsvis och eventuell revision av utbildningsplan.

Förhållningssätt

Handledaren ansvarar för att ST-tandläkaren uppnår ett adekvat förhållningssätt i sin yrkesutövning. Detta sker i huvudsak i den kliniska vardagen och kompletteras genom utvecklingssamtal.

Redovisning av patientfall.

Dokumentation av genomgångna kurser och tjänstgöring erfordras i form av intyg från kursgivare/arbetsgivare och innehållet i den kliniska tjänstgöringen dokumenteras genom intyg av huvudhandledaren med bilaga av volym och innehåll i det bedrivna vårdarbetet. Skriftlig och muntlig dokumentation av 30 patientfall redovisas för huvudhandledare vilket ger ST-tandläkaren möjlighet att i samlad form redovisa kunskaper, färdigheter och förhållningssätt. Redovisningen är samtidigt en viktig pedagogisk träning. Dokumentationen ska omfatta samtliga typer av de för specialiteten karaktäristiska diagnoserna och utformas enligt en fastställd uppställning.

Slutprov/examen.

Slutprov genomförs tillsammans med huvudhandledare och extern granskare från annan utbildningsklinik av ST-tandläkare inom ämnesområdet. Utbildningsprogrammet presenteras kvantitativt och kvalitativt.

Diskussion sker kring utredda patienter med redogörelse för utrednings och diagnostiska metoder, riskbedömningar, alternativa utredningsmetoder, prognosbedömningar samt sammanställning/radiologiskbedömning

I provet ingår genomförande av en offentlig föreläsning. Slutprovet är muntligt och avser att belysa utbildningens upplägg, måluppfyllelse och individens kompetensutveckling.

Reviderad 2022 11 01

Silvia Miranda Bazargani

Handledare